

Bijlage C – Financieel crisisplan

Inhoud

1. Inleiding

 2. Doel en kader van het financieel crisisplan
 - 2.1. Crisissituatie
 - 2.2. Kritische dekkingsgraad
 - 2.3. Richtlijn

 3. Maatregelen
 - 3.1. Maatregel 1: beperkte of geen toeslagverlening
 - 3.2. Maatregel 2: aanwenden premie-egalisereserve
 - 3.3. Maatregel 3: uniform korten
 - 3.4. Maatregel 4: gedifferentieerd korten
 - 3.5. Inzetbaarheid van de maatregelen

 4. Maatregelen ongedaan maken

 5. Toetsing maatregelen aan evenwichtige belangenbehartiging

 6. Communicatie over genomen maatregelen
 - 6.1. Doelgroepen
 - 6.2. Doelstellingen
 - 6.3. Centrale boodschap
 - 6.4. Communicatiemiddelen
 - 6.5. Communicatie en inzet middelen
 - 6.6. Media
 - 6.7. Planmatige aanpak
 - 6.8. Toetsing en evaluatie

 7. Besluitvormingsproces

 8. Jaarlijkse toetsing actualiteit financieel crisisplan
- Bijlage: Communicatie en inzet middelen per fase

1. Inleiding

Stichting Pensioenfonds van de Grolsche Bierbrouwerij (hierna: Pensioenfonds Grolsch) neemt, als onderdeel van de beschrijving van de hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem, in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) van Pensioenfonds Grolsch een financieel crisisplan op.

Dit strookt met de Beleidsregel financieel crisisplan pensioenfonds van De Nederlandsche Bank (hierna: beleidsregel).¹

Het financieel crisisplan is een beschrijving van maatregelen die Pensioenfonds Grolsch op korte termijn zou kunnen inzetten indien de dekkingsgraad zich bevindt of zeer snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van Pensioenfonds Grolsch in gevaar komt.

Op grond van de beleidsregel bevat het financieel crisisplan de volgende elementen:

1. Welke financiële situatie(s) bij Pensioenfonds Grolsch duidt Pensioenfonds Grolsch aan als een crisissituatie(s);
2. Bij welke dekkingsgraad kan Pensioenfonds Grolsch er zonder korten niet meer uitkomen;
3. Welke maatregelen staan ter beschikking om de dekkingsgraad te verhogen;
4. In welke mate kunnen de maatregelen ingezet worden;
5. Wat is het financiële effect van de maatregelen;
6. Hoe wordt op evenwichtige wijze rekening gehouden met de belangen van de verschillende belanghebbenden;
7. Hoe en wanneer wordt met belanghebbenden gecommuniceerd over het financieel crisisplan;
8. Wat is het besluitvormingsproces als het financieel crisisplan moet worden uitgevoerd;
9. Op welke wijze wordt het financieel crisisplan op actualiteit getoetst.

In het hiernavolgende hoofdstukken komen bovenstaande elementen aan de orde zoals die zijn uitgewerkt door het bestuur van Pensioenfonds Grolsch.

¹ Staatscourant 9 december 2011, nr. 22350

2. Doel en kader van het financieel crisisplan

Een herstelplan gaat uit van bepaalde aannames. Deze aannames kunnen door de werkelijkheid en beleidswijzigingen achterhaald zijn, waarmee het verwachte pad uit het herstelplan misschien niet meer gerealiseerd kan worden. Het is derhalve belangrijk om het herstel continu te monitoren en regelmatig te bekijken of de (minimaal) vereiste dekkingsgraad tijdig bereikt wordt.

2.1 Crisissituatie

Van een crisissituatie is sprake als bij de jaarlijkse actualisatie van het herstelplan blijkt dat de verwachte beleidsdekkingsgraad aan het einde van de nieuwe hersteltermijn niet uitkomt boven de vereiste dekkingsgraad en het gevaar loopt niet aan de vereisten van het vereist eigen vermogen te gaan voldoen. Het bestuur neemt dan maatregelen om de beleidsdekkingsgraad binnen de maximale hersteltermijn op het vereiste niveau te brengen. Dit zijn dus maatregelen die naast het huidige beleidskader nodig zijn vanwege onvoldoende herstel en/of een tekort dat langer aanhoudt.

Daarnaast is sprake van een crisissituatie als het fonds vijf achtereenvolgende jaren niet beschikt over de minimaal vereiste dekkingsgraad. Ook dan treedt het crisisplan in werking. Het bestuur neemt dan binnen zes maanden maatregelen waardoor de actuele dekkingsgraad direct weer op of boven de minimaal vereiste dekkingsgraad ligt.

Met dit financieel crisisplan is Pensioenfonds Grolsch voorbereid op een dergelijke situatie. Het bestuur heeft vooraf al nagedacht over hoe te handelen als zo'n situatie zich voordoet.

Geen crisissituatie

Structurele bewegingen zoals langer leven en daling van de rente worden niet beschouwd als crisissituatie in de zin van dit plan en maken geen onderdeel uit van dit beleid. Evenmin is een snelle daling van de dekkingsgraad die niet leidt tot een tekortsituatie bij Pensioenfonds Grolsch onderdeel van het beleid. Tot slot zijn er situaties die geen directe financiële gevolgen hebben, maar Pensioenfonds Grolsch evenwel kunnen treffen. Voorbeelden hiervan zijn een bestuurscrisis of een operationele crisis. Ook deze situaties maken geen onderdeel uit van het beleid.

Het plan beperkt zich dus tot de vraag wat het bestuur gaat doen als de herstelkracht van het huidige beleidskader niet voldoende is.

2.2 Kritische dekkingsgraad

Het bestuur heeft als onderdeel van dit crisisplan een zogenaamde “kritische dekkingsgraad” vastgesteld. Dit is het niveau van de dekkingsgraad waarbij Pensioenfonds Grolsch er niet langer in slaagt om binnen de door het fonds gekozen hersteltermijn te herstellen tot het vereist eigen vermogen, zonder de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, andere aanspraakgerechtigden en de werkgevers onevenredig te schaden. Het niveau van de kritische dekkingsgraad is onder andere afhankelijk van de rentetermijnstructuur op enig moment en de jaarlijks verwachte meerrendementen. In de volgende tabel is de kritische dekkingsgraad voor een aantal

scenario's opgenomen, uitgaande van een wettelijke hersteltermijn naar het Vereist Vermogen van 10 jaar.

Overzicht kritische grenzen		Overrendement		
Rekenrente	Hersteltermijn	1,0%	2,0%	3,0%
1,0%	10 jaar	108,5%	96,8%	89,8%
2,0%	10 jaar	106,1%	96,2%	90,0%
3,0%	10 jaar	104,8%	95,8%	90,2%
4,0%	10 jaar	103,9%	95,6%	90,4%

De genoemde rekenrentes gelden voor alle looptijden. Een overrendement van 1,0% bij een rekenrente van 4,0% betekent dat het fondsrendement 5,0% is. In die situatie dient de actuele dekkingsgraad minimaal 103,9% te bedragen om zonder maatregelen tijdig te kunnen herstellen. Zakt de actuele dekkingsgraad onder dit kritische niveau, dan verwacht het bestuur dat een herstel binnen 10 jaar tot aan het vereist eigen vermogen niet mogelijk zal zijn zonder aanvullende maatregelen, anders dan het verlenen van beperkte of geen toeslagverlening die in dit financieel crisisplan worden beschreven.

Het haalbare pad wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld op basis van de dan geldende economische omstandigheden en het dan geldende beleid van Pensioenfonds Grolsch. Tevens wordt het haalbare pad bij beleidswijzigingen opnieuw vastgesteld.

2.3 Richtlijn

Het in dit financieel crisisplan opgenomen beleid is een richtlijn. Het bestuur heeft de ruimte om van dit beleid af te wijken. Concrete maatregelen zal het bestuur altijd afstemmen op de situatie van dat moment.

3. Maatregelen

Hieronder zijn de maatregelen weergegeven die het bestuur effectief kan inzetten om de dekkingsgraad te verhogen of om te voorkomen dat een dekkingsgraad verder wegzakt richting een kritische grens. Van onvoldoende herstel is sprake als de dekkingsgraad, in een situatie van tekort, onder het haalbare pad geraakt. Hiervan is ook sprake als het fonds vijf achtereenvolgende jaren niet beschikt over de minimaal vereiste dekkingsgraad en binnen zes maanden (een) maatregel(en) moet nemen die ervoor moet(en) zorgen dat de actuele dekkingsgraad direct op of boven het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad komt te liggen. Maatregelen zijn dus niet nodig als het beoogde herstel met het huidige beleidskader binnen het tijdspad van het herstelplan wordt gehaald. Voor zover mogelijk wordt bij iedere maatregel ingegaan in welke mate de maatregel ingezet kan worden en wat de herstelkracht is van de maatregel.

In hoofdstuk 6 van dit financieel crisisplan staat beschreven op welke wijze gecommuniceerd zal worden met de belanghebbenden inzake de te nemen maatregelen. Het pensioenfonds zal in het geval van onverwachte tekorten, ofwel ten aanzien van opgebouwde aanspraken ofwel ten aanzien van toekomstige opbouw, de werkgever onverwijld vooraf informeren over de potentiële consequenties voor de belanghebbenden, in aanmerking nemend dat de werkgever geen verplichtingen heeft om bij te dragen aan enige tekorten.

Aan de maatregelen heeft het bestuur een prioritering aangebracht. De hierna gehanteerde volgorde van de maatregelen is in beginsel ook de volgorde van het inzetten van de maatregelen. Het bestuur heeft de mogelijkheid hiervan af te wijken.

Het bestuur maakt geen verdergaand gebruik van een maatregel dan strikt noodzakelijk is voor herstel.

Het bestuur heeft besloten om naast onderstaande maatregelen het versoberen van de pensioenregeling als mogelijke maatregel wel onderdeel te laten zijn van het beleid bij een crisissituatie. Deze mogelijke maatregel beziet het bestuur in voorkomend geval apart in overleg met de betrokken partijen, mede gelet op het specifieke structurele karakter van een versobering van de pensioenregeling.

Verder is nog gekeken naar het beleggingsbeleid als sturingsmiddel bij onvoldoende herstel. Het bestuur heeft geconstateerd dat er in een herstelsituatie geen toegestane maatregelen zijn op basis van het beleggingsbeleid die het herstel bevorderen.

Gelet hierop heeft het bestuur besloten ook het beleggingsbeleid geen onderdeel te laten zijn van het beleid bij een crisissituatie.

3.1 Maatregel 1: beperkte of geen toeslagverlening (indexatie)

Zoals in de ABTN van Pensioenfonds Grolsch is verwoord, is er sprake van voorwaardelijke toeslagverlening en er hoeft ook niets gefinancierd te worden. Mocht het bestuur, gelet op de financiële positie van Pensioenfonds Grolsch, van mening zijn dat er toeslagruimte aanwezig is dan houdt het, voor de verdeling van deze ruimte, bepaalde grenzen aan. Het over- of onderschrijden van deze grenzen, bepaalt de toeslagmogelijkheid. Te allen tijde is het bestuur vrij om van deze, hieronder nader aangeduide, grenzen af te wijken behoudens van de ondergrens van de beleidsdekkingsgraad van 110%.

Op basis van de resultaten van een ALM-studie is een kader geïntroduceerd ten aanzien van de besteding van de toeslagruimte, waarbij afhankelijk van de hoogte van de beleidsdekkingsgraad, conform het Financieel Toetsingskader (FTK) verschillende toeslagmogelijkheden bestaan.

Bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% is er geen ruimte voor toeslagverlening. Tussen de grens van een beleidsdekkingsgraad van 110% en de beleidsdekkingsgraad waarbij de volledige ambitie waargemaakt kan worden, is er ruimte voor gedeeltelijke compensatie van de prijsontwikkeling. Een eventuele toeslag komt door middel van een ad hoc besluit van het bestuur tot stand. De omstandigheden die ertoe hebben geleid dat Pensioenfonds Grolsch in die situatie terecht is gekomen zullen dan in de besluitvorming omtrent een eventuele toeslag meegewogen worden.

Bij een beleidsdekkingsgraad boven de beleidsdekkingsgraad waarbij de volledige ambitie waargemaakt kan worden én boven de vereiste dekkingsgraad is er naast ruimte voor compensatie van de prijsontwikkeling, tevens ruimte voor additionele toeslagen.

Omschrijving BDG-grenzen	
Kleiner dan 110%	Geen toeslagverlening
Groter dan 110%, maar kleiner dan de BDG waarbij volledige ambitie waargemaakt kan worden	(Gedeeltelijke) toeslagverlening mogelijk
Groter dan de BDG waarbij volledige ambitie waargemaakt kan worden én groter dan de vereiste dekkingsgraad	Toeslagverlening o.b.v. prijsontwikkeling + eventuele incidentele (extra) toeslagverlening

Het bestuur wordt daarom op generlei wijze geremd om een beperkte of geen toeslag te geven. Deze maatregel raakt de actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden, waarbij de laatste groep het verlies aan koopkracht direct voelt. Voor actieve en gewezen deelnemers bestaat immers nog de mogelijkheid dat vanwege de langere horizon de gemiste toeslag in de toekomst wordt gecompenseerd.

Het niet verlenen van een toeslag aan de deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden van 1% biedt op zichzelf geen herstelkracht voor de dekkingsgraad. Wel wordt hiermee voorkomen dat de dekkingsgraad verder daalt, waarbij de omvang van dit effect ook circa 1%-punt bedraagt.

3.2 Maatregel 2: aanwenden premie-egalisereserve

Indien Pensioenfonds Grolsch vanwege de financiële positie van het fonds een korting moet gaan doorvoeren als bedoeld in artikel 134 van de Pensioenwet, dan wordt eerst de Premie-egalisereserve voor zover daarin middelen aanwezig zijn, aangesproken om de korting te voorkomen of te verkleinen.

3.3 Maatregel 3: uniform korten

Het korten van pensioenaanspraken en pensioenrechten is een noodmaatregel die verbonden is aan strikte regelgeving uit de Pensioenwet en die alleen in uiterste gevallen mag worden ingezet. De herstelkracht van korten is substantieel en kan alleen worden ingezet om ten minste het haalbare pad te bereiken. Een uniforme korting met een bepaald percentage levert een stijging van de dekkingsgraad op met ongeveer hetzelfde percentage. Pensioenfonds Grolsch hanteert uniform korten als uitgangspunt bij korten van pensioenaanspraken en pensioenrechten. Alle opgebouwde aanspraken van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden worden met een gelijk percentage verminderd. Daarmee worden actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in gelijke mate geraakt. Dit uitgangspunt kan worden gemotiveerd vanuit oogpunt van solidariteit en evenwichtigheid. Als het goed gaat met Pensioenfonds Grolsch profiteert iedereen hiervan, in slechte tijden geldt het omgekeerde.

Het effect van uniform korten pakt voor de verschillende groepen echter anders uit. Pensioengerechtigden merken een korting direct door koopkrachtverlies. Voor actieve en gewezen deelnemers wordt het koopkrachtverlies uitgesteld en bestaat de mogelijkheid dat de korting ongedaan wordt gemaakt voordat het pensioen in gaat.

3.4 Maatregel 4: gedifferentieerd korten

Indien naar mening van het bestuur de pensioengerechtigden teveel worden geraakt door toepassing van uniform korten, dan kan het bestuur besluiten om het herstel te bewerkstelligen door eerst gedifferentieerd te korten. Bijvoorbeeld in het geval dat geruime tijd aan pensioengerechtigden geen toeslag is verleend. Bij gedifferentieerd korten worden de pensioenrechten van de pensioengerechtigden niet of in mindere mate aangetast. De pensioenaanspraken van de actieve en gewezen deelnemers worden op eenzelfde wijze gekort. Overweging van deze keuze is dat actieve en gewezen deelnemers slechts indirect het effect van vermindering van hun aanspraken voelen. Verder bestaat voor deze groepen de kans dat de korting ongedaan wordt gemaakt en het opgelopen koopkrachtverlies hersteld wordt. Pensioengerechtigden worden door deze maatregel dus geheel of gedeeltelijk beschermd.

Indien sprake is van een korting van de pensioenaanspraken van de actieve en gewezen deelnemers met 1% dan leidt dit tot een toename van de dekkingsgraad met ongeveer 0,7%-punt.

3.5 Inzetbaarheid van de maatregelen

Maatregel 1: Het verlenen van beperkte of geen toeslagen past het bestuur toe overeenkomstig het geldende fondsbeleid.

Maatregel 2: De inzetbaarheid van deze maatregel hangt af van het feit of er op dat moment middelen aanwezig zijn in de premie-egalisatiereserve.

Maatregelen 3 en 4: De kortingsmaatregelen zijn naar verwachting van het bestuur ook daadwerkelijk inzetbaar, mede gezien het economisch en maatschappelijk klimaat en de ontwikkelingen in pensioenland waarbij fondsen niet alleen zijn overgegaan tot geen/beperkte toeslagverlening maar ook tot het korten van pensioenen.

Ook het communicatiebeleid is mede gericht op het scheppen van draagvlak voor het geval dat toepassing van de betreffende maatregelen nodig is.

4 Maatregelen ongedaan maken

De in hoofdstuk 3 genoemde maatregelen met uitzondering van maatregel 2, worden zo snel mogelijk ongedaan gemaakt. Maatregel 2 wordt aangevuld conform de wijze zoals opgenomen in artikel 5 van de uitvoeringsovereenkomst. De volgende maatregelen worden in beginsel in de volgende volgorde ongedaan gemaakt:

1. Gedifferentieerd korten
2. Uniform korten
3. Niet toegekende toeslagen niet-actieven

Bij het ongedaan maken van een uniforme korting onderscheidt het bestuur 2 varianten:

- Uniform ongedaan maken van de uniforme korting
- Eerst ongedaan maken korting pensioengerechtigden en vervolgens ongedaan maken korting actieve en gewezen deelnemers. Hierbij gelden dezelfde overwegingen als bij het gedifferentieerd korten.

Een korting wordt door het fonds zo snel mogelijk ongedaan gemaakt. Voor de teruggave van gekorte pensioenen en inhaaltoeslag gelden de navolgende voorwaarden:

- de beleidsdekkingsgraad mag door de teruggave van gekorte pensioenen en/of inhaaltoeslag niet zakken tot onder de vereiste dekkingsgraad en de dekkingsgraad waarbij de volledige ambitie in de toekomst waargemaakt kan worden; en
- er mag in enig jaar voor de teruggave van gekorte pensioenen en/of inhaaltoeslag ten hoogste een vijfde van het overschot worden aangewend. Het overschot is het verschil tussen de beleidsdekkingsgraad en de vereiste dekkingsgraad.

5 Toetsing maatregelen aan evenwichtige belangenbehartiging

In artikel 105, lid 2 van de Pensioenwet is de evenwichtige belangenbehartiging neergelegd die als beginsel dient voor besluitvorming over het inzetten van maatregelen voor herstel. De vraag is hoe in een crisissituatie de pijn het meest evenwichtig over de verschillende belanghebbenden van Pensioenfonds Grolsch wordt verdeeld. In paragraaf 2.2 zijn enkele aspecten voor evenwichtige belangenbehartiging genoemd. In het hiernavolgende wordt hier nader op ingegaan.

Voor het antwoord op de vraag of er evenwicht is tussen de impact van de maatregelen en de herstelkracht is eerst van belang vast te stellen welke maatregelen effectief ingezet kunnen worden.

- a. Kortten heeft grote herstelkracht, maar is op dit moment maatschappelijk moeilijk aanvaardbaar. Met de uniforme kortingsmaatregel worden actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in gelijke mate geraakt. Dit kan worden gerechtvaardigd vanuit het oogpunt van solidariteit. Uniform korten pakt echter anders uit voor de verschillende groepen. Pensioengerechtigden merken dit direct. Actieve en gewezen deelnemers hebben meer kans dat de korting ongedaan wordt gemaakt. Daarom wordt enige bescherming gegeven aan pensioengerechtigden door een gedifferentieerde korting. De actieve deelnemers en gewezen deelnemers worden dan in dezelfde mate gekort en de pensioengerechtigden worden dan niet of in mindere mate gekort.
- b. Zoals eerder gezegd leent het versoberen van de pensioenregeling zich vanwege het structurele karakter niet goed als maatregel om incidentele schokken op vangen.
- c. Verder is het gewijzigd toeslagbeleid al ingezet. Aandachtspunt is dat het alleen de pensioengerechtigden sterker raakt dan actieve en gewezen deelnemers. Het wel of meer toekennen van indexatie aan pensioengerechtigden zou volgens het bestuur te zeer ingaan tegen de solidariteit binnen het fonds.

Gelet op het gehele pakket aan maatregelen en de prioritering van de maatregelen kan de conclusie worden getrokken dat het beleid bij een crisissituatie voldoende evenwichtig is.

6 Communicatie over genomen maatregelen

In dit hoofdstuk staat de communicatie van het beleid bij een crisissituatie. Dit maakt onderdeel uit van het communicatiebeleidsplan van het fonds. De daarin vastgelegde uitgangspunten zoals duidelijke en begrijpelijke communicatie vormen ook de basis voor de communicatie omtrent het beleid bij een crisissituatie.

6.1 Doelgroepen

De primaire doelgroepen zijn de actieve deelnemers, de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden. De communicatie richt zich op deze drie doelgroepen. Hierna te noemen ‘de belanghebbenden’.

Verder zal de werkgever, de toezichthouder DNB en het verantwoordingsorgaan voorafgaand aan de toepassing van de maatregelen uit het financieel crisisplan worden ingelicht.

6.2 Doelstellingen

De belanghebbenden tijdig, duidelijk en begrijpelijk informeren over de financiële situatie, het achterblijvende herstelpad, de maatregelen, het waarom van de maatregelen en de gevolgen ervan voor de belanghebbenden.

Tijdig informeren

Zodra het financieel crisisplan definitief is, informeert het fonds de belanghebbenden over het, voor een deel gewijzigde, beleid (communicatiefase 1).

Het verantwoordingsorgaan zal voorafgaand aan de toepassing van de maatregelen uit het financieel crisisplan worden ingelicht.

Op het moment dat het fonds constateert dat het herstelpad niet meer wordt gehaald, dan start communicatiefase 2: de belanghebbenden worden proactief over de financiële situatie en het proces geïnformeerd. Zodra de besluitvorming over de te nemen maatregelen heeft plaatsgevonden, informeert Pensioenfonds Grolsch de belanghebbenden binnen een week over de maatregelen (communicatiefase 3). Pensioenfonds Grolsch bereidt proactief de communicatie voor om de communicatie tijdig te kunnen realiseren.

Als de situatie bij het fonds zodanig is, dat maatregelen ongedaan gemaakt kunnen worden, dan start communicatiefase 4. Pensioenfonds Grolsch informeert de belanghebbenden binnen een week na de definitieve besluitvorming over het ongedaan maken van maatregelen.

Daarna, en tussen communicatiefase 3 en 4, blijft Pensioenfonds Grolsch de belanghebbenden regelmatig informeren over de ontwikkeling van de financiële situatie van het fonds (communicatie fase 5).

6.3 Centrale boodschap

“De financiële situatie van uw pensioenfonds herstelt niet zoals verwacht. Het is belangrijk dat de financiële situatie verbetert, voor behoud van een pensioenregeling zoals we die nu kennen. Dan kunnen wij u naar de toekomst toe een goed pensioen blijven bieden. Daarbij vindt het bestuur het belangrijk dat alle partijen een bijdrage leveren. Ook van u vragen we een bijdrage.”

Het hiervoor genoemde is de centrale hoofdboodschap op het moment dat het bestuur besluit tot aanvullende herstelmaatregelen. In bijlage A staat per communicatiefase de boodschap weergegeven.

6.4 Communicatiemiddelen

Pensioenfonds Grolsch beschikt over een set aan communicatiemiddelen.

Huidige middelen voor alle belanghebbenden: Huidige middelen alleen voor deelnemers:

- Helpdesk
- Website (www.grolschpensioenfonds.nl)
- Brief
- Pensioenoverzicht (UPO)
- De Grolsch beugel
- Sharepoint / Intranet (via werkgever)

Het medium en de boodschap moeten in evenwicht zijn. Bijvoorbeeld een brief aan alle belanghebbenden is een formeel en redelijk zwaar instrument. Dat zet het fonds alleen in als de boodschap eveneens redelijk formeel en zwaar is, hetgeen in het geval van onvoldoende herstel zo is. Zeker op het moment dat er sprake is van korten op pensioenaanspraken en pensioenrechten.

6.5 Communicatie en inzet middelen

Bij onvoldoende herstel zijn diverse scenario's / combinaties van maatregelen mogelijk en iedere maatregel heeft betrekking op bepaalde doelgroepen.

- Maatregel 1 geldt voor alle doelgroepen maar raakt pensioengerechtigden het meest direct.
- Maatregel 2 geldt voor alle doelgroepen maar raakt de actieven het meest direct aangezien deze reserve specifiek ten doel heeft de opbouw van toekomstige pensioenen te financieren.
- Maatregel 3 en 4 hebben betrekking op het korten van pensioenaanspraken en pensioenrechten en dat is voor belanghebbenden zeer ingrijpend.

Deze maatregelen vragen om extra communicatie-inspanningen om de belanghebbenden goed te informeren. Pensioenfonds Grolsch kan in een dergelijke situatie ervoor kiezen andere dan bovengenoemde communicatiemiddelen te gebruiken. Bijvoorbeeld een bijeenkomst. Bijeenkomsten bieden de mogelijkheid de dialoog met de belanghebbenden aan te gaan en geven de ruimte voor het stellen van vragen. Ook zou Pensioenfonds Grolsch in overleg kunnen gaan met de werkgever om een bijlage bij de salarisspecificatie te voegen.

Het pensioenoverzicht is ieder jaar het belangrijkste communicatiemiddel. De effecten van de maatregelen 3 en 4 komen terug in het pensioenoverzicht. Op het moment dat sprake is van deze maatregelen wil Pensioenfonds Grolsch het eerstvolgende pensioenoverzicht waarin die effecten

zichtbaar zijn, zo snel als dat de administratie dat mogelijk maakt, verstrekken aan de belanghebbenden. Met in de voorloopbrief uitleg daarover.
De bijlage bevat een gedetailleerd overzicht van de communicatiefasen, de inhoud van de communicatie, de boodschap per fase en de inzet van de middelen.

6.6 Media

Pensioenfonds Grolsch informeert de belanghebbenden binnen een week nadat besluitvorming over de maatregelen heeft plaatsgevonden. Zodat ze informatie niet via andere kanalen, zoals de media, kunnen vernemen. Zeker op het moment dat er sprake is van korten.

Verder hanteert Pensioenfonds Grolsch in de communicatie een passief mediabeleid. Het bestuur van Pensioenfonds Grolsch wijst van tevoren een woordvoerder aan, die indien nodig een mediatraining krijgt. Anderen, zoals bestuurders en de medewerkers van de uitvoeringsorganisatie, zeggen niets en verwijzen journalisten naar de woordvoerder. Het bestuur van Pensioenfonds Grolsch bereidt proactief ook een passief persstatement en een Q&A lijst voor. Zo kunnen vragen goed beantwoord worden.

6.7 Planmatige aanpak

Zodra sprake is van onvoldoende herstel en dit plan in werking treedt, wordt een tijdelijk team geformeerd dat de lead heeft voor de uitvoering en eventuele bijsturing van de communicatie. Het team bestaat uit een of twee bestuurders, de woordvoerder, een communicatieadviseur en (zeker in geval van maatregel 4) een afvaardiging van de werkgever. Het team start met het tegen het licht houden van deze communicatie uitgangspunten in relatie tot de actuele situatie. Want dat kan vragen om aanpassingen en/of verdere detaillering. Ook maakt het team afspraken over het tijdsplan gekoppeld aan de communicatiefasen. Het team houdt het bestuur op de hoogte.

6.8 Toetsing en evaluatie

Pensioenfonds Grolsch hecht aan duidelijke en begrijpelijke communicatie. De teksten van de brieven worden vooraf getoetst bij enkele belanghebbenden. De reacties worden secuur gevolgd en telkens getoetst op de noodzaak tot (re)actie. Tussentijds wordt het geheel aan communicatie geëvalueerd in samenhang met de vragen van deelnemers, website statistieken en andere beschikbare gegevens. Dit kan leiden tot tussentijdse aanpassingen in de communicatie. Achteraf wordt de totale communicatie geëvalueerd.

7 Besluitvormingsproces

Op grond van de statuten worden besluiten van het bestuur bij meerderheid van stemmen genomen waarbij ten minste de helft van de bestuurders plus één aanwezig moet zijn. Dit besluitvormingsproces geldt ook voor een besluit tot toepassing van onderhavig financieel crisisplan.

Het bestuur komt binnen 1 week bijeen op initiatief van één van de bestuurders of een van de adviseurs, maar in elk geval als blijkt dat de dekkingsgraad, die maandelijks wordt vastgesteld, niet uitkomt boven de minimaal vereiste dekkingsgraad óf in een situatie van een crisissituatie onder het haalbare pad geraakt. De initiatiefnemer draagt zorg voor het informeren van de bestuurders en adviseurs en organiseert een vergadering. Het bestuur stelt zich op de hoogte van de situatie, neemt besluiten en zet de benodigde acties uit.

8 Jaarlijkse toetsing actualiteit financieel crisisplan

Het bestuur toetst eenmaal per jaar of het financieel crisisplan nog voldoende actueel is. Daarnaast kan het bestuur het plan gedurende het jaar aanpassen.

BIJLAGE: Communicatie en inzet middelen per fase

Communicatiefase	Informereren over	Centrale boodschap	Inzet middelen
Fase 1: definitief financieel crisisplan	Het financieel crisisplan	“Het herstel van de financiële positie van Pensioenfonds Grolsch loopt gelijk aan het tijdpad van het herstelplan. Of dit zo blijft, is niet zeker omdat de koersen van de aandelen en de hoogte van de rente daarop invloed uitoefenen. Daarom heeft bestuur van Pensioenfonds Grolsch, op verzoek van DNB, een financieel crisisplan opgesteld. We willen u informeren over de inhoud daarvan”	Brief naar belanghebbenden Website Q&A's helpdesk
Fase 2: onvoldoende herstel (voorafgaand aan de besluitvorming over de maatregelen)	Financiële situatie fonds Herstelpad vs. herstelplan Mogelijke maatregelen en de betekenis ervan voor de belanghebbenden De zwaarte van de maatregelen en de wegingen van het bestuur Procesinformatie	“De financiële situatie van uw fonds herstelt niet goed genoeg. Het fondsbestuur bekijkt op dit moment welke maatregelen genomen moeten worden. (Optioneel: we proberen alles op alles te zetten om korten te voorkomen.) U hoort van ons.”	Brief naar belanghebbenden Website Q&A's helpdesk
Fase 3: besluitvorming over maatregelen (binnen een week na besluitvorming)	Financiële situatie Herstelpad vs. herstelplan De maatregelen en die genomen zijn, wat betekent dit voor u (doelgroepspecifiek) en het waarom van die besluitvorming Gevolgen van de maatregelen en in het bijzonder voor de hoogte van het pensioen Evenwichtige verdeling van de pijn over de doelgroepen Verwachtingen toekomst Gevolgen voor waardeoverdracht Procesinformatie	“De financiële situatie van uw pensioenfonds Pensioenfonds Grolsch herstelt niet zoals verwacht. Het is belangrijk dat de financiële situatie verbetert, voor behoud van een pensioenregeling zoals we die nu kennen. Dan kunnen wij u naar de toekomst toe een goed pensioen blijven bieden. Daarbij vindt het bestuur het belangrijk dat alle partijen een bijdrage leveren. Ook van u vragen we een bijdrage.”	Brief naar alle belanghebbenden (in geval van korten uiterlijk een maand voordat de korting plaatsvindt)* Artikel / Informatie Intern Website Intranet met link naar de website Q&A's en instructie helpdesk Aanvullend in geval van korten: Bijeenkomst Extra informatie (op de voorloopbrief van het) pensioenverzicht ** Bijlage bij de salarisspecificatie
Fase 4: Ongedaan maken van de maatregelen	Financiële situatie fonds is verbeterd. Herstelpad vs. herstelplan Ongedaan maken van de genomen maatregelen, wat betekent dit voor u en in het bijzonder voor de hoogte van het pensioen Gevolgen voor waardeoverdracht	“De financiële situatie is verbeterd. Pensioenfonds Grolsch gaat de genomen maatregelen ongedaan maken.”	Brief Website Q&A's helpdesk

Fase 5: Regelmatige en structurele communicatie over de financiële situatie	Financiële situatie fonds Herstelpad vs. herstelplan	“De financiële situatie is gezond / blijft krap / Wij houden de vinger aan de pols en houden u op de hoogte.”	Website (maandelijkse update dekkingsgraad) Sharepoint/Intranet (4x per jaar een nieuwsbericht met een link naar website, financiële situatie) Grolsch beugel (1x per jaar artikel over de financiële situatie)
---	---	---	---

** Op het moment dat besloten wordt tot maatregel 3 of 4 dan is er sprake van korten van pensioenaanspraken en pensioenrechten. Daarbij geldt de verplichting dat alle belanghebbenden minimaal een maand voor de korting schriftelijk geïnformeerd worden over het besluit tot vermindering van de pensioenaanspraken en de pensioenrechten.*

*** Pensioenfonds Grolsch heeft een herstelplan. In het pensioenoverzicht, in de startbrief en in de stopbrief is daar, conform de informatieverplichtingen, informatie over opgenomen. Als Pensioenfonds Grolsch maatregel 3 of 4 neemt, dan heeft dat effect op de pensioenen. De uitleg daarover voegt Pensioenfonds Grolsch, voor de belanghebbenden die het betreft, toe aan de informatie die al in het pensioenoverzicht staat.*